

CAPUT V.

Explicatur status controversiæ, et sententiæ referuntur Catholicorum et hæreticorum.

Explicatis vocibus Missæ, et sacrificii, sequitur ut ipsa quæstio explicetur: Utrum Missa sit sacrificium. Porro quæstio principalis cum hæreticis hujus temporis, non est de sacrificio spirituali, aut improprio. Patentur enim Philippus in Apologia Confessionis Augustanæ, et Martinus Kemnitius in Examine Tridentini Concilii, et Brentius in Confessione Wirtembergensi, et alii, Missam, sive sacram cœnam multis modis sacrificium dici posse; sed de sacrificio externo visibili, vere, ac proprie dicto, ac potissimum de ipso genere sacrificii proprie dicti, id est, de oblatione visibili Deo facta ministerio sacerdotum.

Itaque status controversiæ hic erit: Utrum in Missa, sive in actione cœnæ Domini, si rite celebretur, Eucharistia Deo offerri debeat. Hunc esse verum statum quæstionis, facile probari potest ex testimoniis adversariorum, et nostris. Ac primum formulæ ab ipsis editæ, cœnæ Domini celebrandæ, satis aperte indicant quid in nostra Missa illis displiceat.

Formula Missæ pro Ecclesia Wirtembergensi a Lutero edita anno 1523, admittit primo, Introitum cum Psalmo. Secundo, Kyrie eleison cum hymno Angelico: *Gloria in excelsis Deo*. Tertio, Collectam, seu orationem cum lectione, sequente. Quarto, Graduale cum Alleluia, Quinto, Prosas, seu Sequentias quasdam paucas, ut de Spiritu Sancto, et de Natali Domini. Sexto, Evangelium. Septimo, Symbolum. Deinde ita subjungit: Octavo «sequitur tota illa abominatio, cui servire coactum est quidquid in Missa præcessit: unde et Offeritorium vocatur; et ab hinc omnia fere sonant, ac olent oblationes». Et infra: «Proinde omnibus illis repudiatis, quæ oblationem sonant cum universo Canone, retineamus, quæ pura et sancta sunt.» Hæc ille, qui Deinde brevissime præscribit consecrationem Eucharistiæ prolatis verbis Domini, et Communionem.

Formula Calvinij Sacramentorum ministrandorum pro Ecclesia Genevensi, et omnes

aliæ, quas videre potui, diligentissime cavent, ne ulla fiat mentio oblationis.

Præterea Lutherus in omnibus libris, quos multos de hac ipsa quæstione scripsit, id unum agit, ut doceat in actione cœnæ, seu Missa, nihil nos Deo offerri præter orationes, sed contra potius offerri nobis a Deo Sacramentum Eucharistiæ in testimonium promissionis. Anno 1520, libellum edidit de captivitate Babylonica ubi cap. de Eucharistia prope finem capitis, hoc fusa tractat. Anno 1521, edidit librum de abroganda Missa privata, ubi illud idem fusi, et furiosius agit. Anno 1522, librum edidit contra Regem Angliæ, in quo idem repetit. Anno 1523, edidit librum contra Canonem Missæ. Anno 1527, in libro de verbis Cœnæ contra Zwinglianos idem habet. Similiter in confessione sua, quam edidit anno 1528, supra omnes abominaciones dicit se habere Missam, et nihil magis dolere, quam quod per annos quindecim Missas celebraverit more Catholicorum. Anno 1534, librum edidit de Missa privata, et unctione sacerdotum: in quo non erubuit confiteri se a diabolo edoctum, et persuasum Missam esse summam abominationem, idque non per somnum, et quietem, sed palam dum vigilaret.

Idipsum docent omnes hujus temporis hæretici. Nam et Philippus Melancthon in locis, tit. de sacrificio, et Joannes Brentius in Confessione Wirtembergensi, cap. de Eucharistia, et Matthias Illyricus in Apologia pro Confessione Antuerpiensi, cap. 13. et Martinus Kemnitius in 2. par. Examinis Concilii Tridentini. Et Joannes Calvinus lib. iv. institut. cap. 18. §. 1. et 2. et sequentibus, et Petrus Martyr in comment. cap. iv. et x. prioris ad Corinth. et Theodorus Beza in sua confessione cap. vii. §. 3. et alii negant Eucharistiæ Deo offerri posse, aut debere.

E contrario vero Catholici scriptores, qui hoc nostro sæculo de sacrificio Missæ scriperunt, omnes in eo potissimum laborant, ut ostendant, in Missa offerri Deo vere ac proprie corpus, ac sanguinem Domini, sub specie visibili panis et vini. Vide Joannem Eckium in tribus libris de sacrificio Missæ, Jodocum Clichtoveum, in propugnaculo Ecclesiæ lib. 1. Gasparem Schatzerum, tract. de Missa; Joannem Fabrum lib. ii. iv. et v. de Missa et Eucharistia; Joannem Hoffensem in lib. de visibili sacerdotio Cajetanum tract. de sacrificio Missæ, qui est tract. 40. tom. iii. Martinum Peresium in lib. de traditionibus

CAPUT VI.

In Missa verum sacrificium offerri, probatur ex primo testimonio Scripturæ, et ex sacerdotio Melchisedech.

Nunc tandem ad argumenta pro veritate veniendum est. Ac primum afferemus testimonia Scripturarum. Tum veterum Patrum, Postremo rationes. Ac ex divinis literis primum locum obtinebant, figure Testamenti veteris. Secundum, vaticinia Prophetarum. Tertium, testimonia ex Evangelio. Quartum, ex Actis Apostolorum, Quintum, ex epistolis B. Pauli.

Primum igitur testimonium Scripturæ sit illud Genes. xiv: *Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum: erat enim sacerdos Dei altissimi* (1). Hunc locum ad Christum ita referunt David Psal. cxv. et Paulus Hebr. vii. ut non dicant Melchisedechum figuram tantum Christi gessisse, quod enim de Aaron dici potuisset, sed Christum sacerdotem fuisse secundum ordinem Melchisedech, et non secundum ordinem Aaronis, ut aperte scribit Paulus.

Porro differentiæ duæ sunt inter duo illa sacerdotia, ex quibus duo argumenta peti possunt. Prima et potissima differentia posita est in externa specie sacrificii. Nam etiamsi omnia sacrificia veterum conveniebant in re significata, cum eundem Christum crucifixum significarent: tamen in signis diversa erant: Sacrificia enim Aaronica cruenta erant, et sub specie animantium occisorum, Christi mortem representabant: Melchisedechi sacrificium inercutum fuit, et sub specie panis, et vini ejusdem Christi corpus, et sanguinem figuravit. Quare si Christus sacerdos est secundum ordinem Melchisedech, et non Aaronis, sacrificium instituisse debuit inercutum, et sub specie panis et vini, ut Ecclesia Catholica recte canit in vespers festi corporis Domini: «Sacerdos in æternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem et vinum obtulit.» Quod si ex vi sacerdotii secundum ordinem Melchisedech non certo colligere retur, ut certo colligitur, Christum sacrificare debuisset hostiam in specie panis et

par. 3. considereat. 4. Joannem Driedonem lib. iv. de Scripturis et dogmatibus Ecclesiast. cap. 3. par. 4. Ambrosium Catharinum in lib. de veritate inveniendi sacrificii novi et æterni Testamenti; Dominicum a Soto in iv. sentent. distinct. 13. quæst. 2. Jodocum Tiletanum in Apologia pro Concilio Tridentino contra Kemnitium; Ruardum Tapperum in explicatione art. 16. Lovaniensium; Albertum Pighium lib. ii. hierarch. Ecclesiast. cap. 3. et controvers. 5. et 6. Antonium Democharem in lib. quatuor de sacrificio Missæ; Alphonsum de Castro in lib. x. contra hæres. verbo Missa; Gasparem Casalium in libris tribus de sacrificia Missæ; Hosium Cardinalem in Confessione Polonica cap. 41. Wilhelmum Lindanum lib. iv. Panopliæ cap. 37. et sequentibus; Melchiorum Canum lib. xii. de locis Theologicis, cap. 13; Wilhelmum Alanum lib. ii. de Eucharistia; Gregorium de Valentia in tract. et Apologia de sacrificio Missæ.

Ex his colligimus Philippum, et Kemnitium perperam exposuisse statum hujus quæstionis. Philippus enim tum in locis tit. de sacrificio, tum in Apologia Confessionis Augustanæ cap. de Missa, quia nec bene definit, nec bene dividit sacrificium, totam controversiam in eo ponit, utrum in Missa offeratur sacrificium propitiatorium. Sed alia est controversia prior, utrum vere, ac proprie sacrificium offeratur: possunt enim verissima sacrificia esse, quæ tamen non sint propitiatoria, ut supra ostendimus.

Kemnitius autem non modo imperite, sed etiam invereconde, et impudenter in 2. par. Examinis pagina 739. 744. 761. 766. et 777. asserit, statum quæstionis esse utrum illa representatio per varios gestus, et vestes, quæ in Missa Catholicorum cernitur, sit sacrificium a Christo institutum. Et in postremo loco a nobis notato dicere aude: Panopliam illam verborum, rituum, gestuum, actuum, ornamentorum, vestium, quæ postea accessit ad simplicem Christi institutionem, esse ipsos nervos, et substantiam Missæ Pontificiæ: cum tamen nullus Catholicorum id unquam scripserit; omnes enim summo consensu docent, ista omnia quæ accesserunt ad Christi institutionem, esse accidentaria ornamenta. Quod autem ille objicit ex lib. Ekkij, jam supra in i. cap. refutatum est.

(1) Gen. XIV. 18.

vini; id tamen colligeretur ex vi typi et figurae. Fuit enim Melchisedech in illa caeremonia panis et vini, figura manifestissima, consensu Patrum, quem paulo post afferens, Christi Sacramentum Eucharistiae instituentis in pane et vino. Sed Melchisedech panem et vinum obtulit, ut sacerdos Dei altissimi, ac proinde vere sacrificavit. Igitur, et Christus in institutione Eucharistiae, ut sacerdos egit, et vere sacrificavit, alioqui non exacte figuram illam implevisset.

Est etiam alia differentia inter sacerdotium Melchisedechi et Aaronis; quod illud fuit unius tantum hominis, qui nec successit alteri, et cui non successit alter; istud autem fuit multorum, qui per mortem sibi invicem succedebant. Quam differentiam Apostolus persequitur Hebr. vii. ubi dicit Melchisedechum fuisse sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitae habentem: et illa omnia ad Christum applicans dicit eum esse sacerdotem in aeternum, qui nimirum nullis successerit, et cui nullus debeat succedere, cum semper vivat, et cum juraverit Deus, sacerdotium ipsius non esse mutandum, aut transferendum, in aliud, ut sacerdotio Levitico contigit. Id enim Paulus probat ex illis verbis Psal. cix: *Juravit Dominus, et non penitebit eum, tu es sacerdos in aeternum etc.* (1). Quod si sacerdotium Christi durat usque ad mundi consummationem (id enim Scriptura aeternum vocat hoc loco, ut exponunt Anselmus et Theophilactus in cap. v ad Hebr.) certe, et sacrificii ritus durare debet; nisi forte otiosum habet Christus sacerdotium. At sacrificium crucis semel tantum peractum est, nec repeti amplius potest, cum Christus mori jam nequeat: ergo aliud sacrificium esse oportet, quod jugiter offeratur; nec enim sacerdos dici potest, qui nullum habet sacrificium quod offerat. Admittere igitur necesse est in Ecclesia veram sacrificandi actionem, quae Christo summo sacerdoti per ministros suos tribuatur: qualis certe actio nulla erit, si Messae sacrificium auferatur e medio.

Præterea ante Christi incarnationem, quia Christus reipsa nondum erat sacerdos (sacerdotium enim Christo convenit, ut minor est Patre, et proinde ut homo est, non ut Deus est, ut Augustinus etiam notat in Psal. cix. in illud: *Tu es sacerdos in aeternum*) non poterat per se sacrificium offerre; tamen ut

(1) Psal. CIX, 4.

etiam eo tempore sacerdos dici posset, et esset ipse unus ab initio mundi, usque ad finem summus sacerdos; eo modo quo poterat, sacrificium offerebat, nimirum per typos, et figuras. Ut enim omnia sacrificia vetera figurae erant sacrificii crucis, et in omnibus illis victimis ipse immaculatus agnus typice mactabatur; unde in Apocal. cap. xiii. dicitur agnus occisus ab origine mundi: sic omnes illi sacerdotes, typi quidam Christi erant, et in omnibus sacrificantibus, ipse sacrificabat. Quo si propter sacerdotii aeternitatem, Christus etiam ante Incarnationem eo modo, quo poterat, sacerdotioungebatur, quanto magis post Incarnationem, quando reipsa a Patre sacerdos appellatus est, et sacerdos sine successore, non debet usque ad mundi consummationem ab officio sacrificandi cessare? quorsum enim sacerdotium illius manet, si nunquam deinceps sacrificare debet?

Ad hæc argumenta adversarii respondere conantur. Siquidem Calvinus lib. iv. Institut. cap. 18. §. 2. et Kemnitus in 2. par. Exam. pag. 740. et 747. et alii in expositione, quam vocant, Ecclesiasticam in genesim, et Petrus Martyr in cap. v. i. ad Cor. admittant Melchisedech sacerdotem fuisse, et Christi typum gessisse; sed negant panem et vinum ab eo in sacrificium Deo fuisse oblata. Et inde colligunt, sacerdotium Christi non consistere in oblatione panis et vini, et tamen esse secundum ordinem Melchisedech: aeternitatem quoque ejusdem sacerdotii Christi, non in eo positam esse, quod usque ad mundi consummationem in Ecclesia sacrificium in specie panis, et vini Domino offeratur.

Quam solutionem ut accurate refellamus, nos primo expendemus textum Geneleos. Secundo adducemus consensum Patrum, qui diserte scribunt Melchisedech obtulisse Deo panem et vinum, et in eo ponunt aeternitatem sacerdotii Christi, et similitudinem ad sacerdotium Melchisedech, quod in Ecclesia sacrificium offeratur in specie panis et vini. Tertio refellamus quæ ipsi contra objiciunt.

Quod ad primum attinet, hæc sunt verba Scripturæ in editione vulgata: «At vero Melchisedech Rex Salem proferens panem et vinum (erat enim sacerdos Dei altissimi) benedixit ei etc.» Genes. xiv. Hic primum

queritur Kemnitus in vulgata editione legi: *Melchisedech obtulit panem et vinum*, et addit editionem Hebræam, Chaldaeam, et Græcam non habere verbum sacrificiorum, *obtulit*, sed verbum quod simpliciter significat educere, vel deponere, nimirum, *protulit*, quomodo etiam legisse Cyprianum. At nos verius querimus de Kemnito, quod tam aperte de nostra editione mentiatur. Nec enim in ulla editione Latina legi unquam, *obtulit*, sed constanter video omnes habere *proferens*. Quod tamen verbum licet ex se nihil aliud significet, nisi proferre, seu adducere, tamen pro loci exigentia saepe usurpatur pro adductione hostiæ ad immolationem, ut Jud. vi. ubi bis habetur idem verbum *הוציא*, quod hoc loco in Genesi cernimus, et aperte significat adductionem hostiæ.

Quod enim videmus in verbo *הוציא*, quod proprie adducere significat, et tamen passim in Scriptura restringitur ad sacrificium, ut idem sit quod offerre, ut patet Genes. iv. ubi describitur sacrificium Cain et Abel.

Sequitur in sententiâ citata: *panem et vinum*. Hic Calvinus et Kemnitus contendunt panem et vinum prolata fuisse in refectionem Abrahamæ, et sociorum ejus, qui fatigati, revertebantur ex prælio. At nos non negamus data illa in cibum Abrahamæ, et sociis, sed dicimus prius fuisse Deo oblata, et consecrata, et tum data hominibus, ut de sacrificio participarent.

Nam in primis nulla erat causa cur corporalem refectionem præberet Melchisedech Abrahamæ. Nam ut Scriptura ibidem habet, rediit Abraham ex prælio cum ingenti præda, in qua etiam erant ea, quæ ad cibum pertinent, ut illic dicitur: imo in fine capitis additur, milites Abrahamæ cibum sumpsisse, antequam eis occurreret Melchisedech. Quid igitur opus erat pane et vino iis, qui spoliis abundabant, et paulo ante comederant et biberant?

Præterea cum scriptura tot in locis describat nobis sacerdotium Melchisedech, ut distinctum ab Aaronico, et ut simillimum sacerdotio Christi, debuit profecto alicubi tradere, quale fuerit sacrificium Melchisedech.

Siquidem ad sacrificium ordinatur sacerdotium, et sacrificio ignorato necesse est etiam sacerdotium ignorari. Nusquam autem fit mentio sacrificii, quod obtulerit Melchi-

sedech, nisi hoc loco: oportet igitur per panem et vinum, non profanos cibos, sed sanctificatos, et Deo prius oblatos intelligere.

Denique hic probatur efficacissime ex verbis sequentibus; subjungit enim Scriptura: *Erat enim sacerdos Dei altissimi*. Quæ ratio ab ipso Spiritu sancto reddita, cur Melchisedech panem et vinum protulerit, omnino cogit, ut intelligamus panem, et vinum prolata fuisse ad sacrificium.

Sed occurrit Kemnitus, et rursus editionem Latinam accusat, quod posuerit particulam causalem pro conjunctiva; non enim in Hebræo est *כי* causalis, sed *ו* conjunctiva. Quare sic ipse veritit, Calvinum secutus: *Erat autem sacerdos Dei altissimi, et benedixit ei etc.* Et sic distinguit actiones ipsius Melchisedech regis, et sacerdotis, ut adductio panis, et vini ad munificentiam regis pertineat, benedictio autem ad sacerdotium.

At frustra Kemnitus vulgatam editionem lacerat. Licet enim ad verbum non sit in Hebræo: *Erat enim sacerdos*, sed: *Et erat sacerdos*: tamen illa particula conjunctiva apud Hebræos frequentissime locum obtinet causalis, et verti debet per, *enim*, si sententiâ elegantem Latina phrasi exprimens sit, quod S. Hieronymus facere solet. Exempla sunt ad manus Genes. xx. *En morieris propter mulierem, quam tulisti, habet enim virum*. In Hebræo erat: *והיא סגלה בעלך* et ipsa habet virum. Genes. xxx. *Experimento didici, quia benedixerit mihi Dominus*. In Hebræo est copulativa: *Experimento didici, et benedixit mihi Dominus*. Isai. lxxiv. *Tu iratus es, et peccavimus* (1), id est: Tu iratus es, quia peccavimus; ubi apertissime ponitur *ו* pro *כי*, copulativa pro causali.

Deinde perturbant adversarii totam distinctionem orationis, ut ad suam sententiam verba Scripturæ accommodent; quod si liceret, possemus totam Scripturam perperam interpretari. Nam in Hebræo *כֹּהֵן*, post illa verba: *Et erat sacerdos Dei altissimi*, invenitur accentus, quem Hebræi vocant *soph pasuch*, qui indicat ibi terminari periodum. Quare non potest illud: *Et erat sacerdos*, conjungi cum sequentibus, et *benedixit*, sed debet superioribus illis annecti: *Protulit panem et vinum*. Eandem quoque distinctionem invenimus in Chaldaeo, et Græco, et Latino textu. Posita autem hæc verba, et com-

(1) Gen. XX, 3; XXX, 27; Isai. LXIV, 5.

muni interpunctione, et distinctione orationis: etiamsi nulla addeset causalis particula, per se clamaret oratio, panem et vinum prolatum fuisse ad sacrificium. Quorsum enim cum illis verbis: *Protulit panem et vinum, conjungeretur illa: Et erat sacerdos Dei, nisi ut intelligeremus panem, et vinum a Melchisedech sacerdote prolatum, ut offerretur Deo?*

Præterea non recte adversarii dicunt, Melchisedech ut sacerdotem; benedixisse Abrahamæ, et proinde male ita interpretantur Scripturam, cum sic reddunt: *Erat sacerdos, et benedixit ei, vel (ut habet Calvinus) Cum sacerdos esset Dei, benedixit Abrahamæ.* Nam etiam Abraham sacerdos erat, ut patet ex plurimis sacrificiis, quæ obtulit: non igitur Melchisedech ut sacerdos, vel quia sacerdos erat, benedixit Abrahamæ, sed quia major sacerdos, vel quia absolute major erat, cum et rex, et sacerdos esset. Non enim est solius sacerdotis benedicere; sed omnis majoris. Nam Salomon rex, qui sacerdos non erat, benedixit populo III Regum VIII. et idem fecit David, II Reg. VI. et antea idem fecerat Josue cap. VIII. et XXII. cum nec ipse sacerdos esset, sed princeps politicus. Et Jacob Gen. XLVIII. precatur Angelum, ut benedicat filiis Joseph. Quare B. Paulus Hebr. VI. ex eo, quod Melchisedech benedixit Abrahamæ, non colligit, ut secundum Calvinum, et Kemnitium debuisset, Melchisedech sacerdotem fuisse, sed Abrahamo majorem fuisse: minor enim, ut ipse ibidem dicit, sine controversia a majore benedicitur.

Accedat nunc, ut ad secundum veniamus, consensus veterum Patrum, qui certe vel solus sufficere deberet, ut confunderet novorum istorum interpretum temeritatem. Ac primum tota Ecclesia in Canone Missæ id testatur, cum ait: «*Supra quæ propitio, ac sereno vultu respicere digneris, et accepta habere sicut accepta habere dignatus es mæpera pueri tui justî Abel, et sacrificium Patriarchæ nostri Abrahamæ, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.*» Cujus partis Canonis meminit expresse Ambrosius lib. IV. de Sacramentis cap. VI. ex quo perspicuum est, esse antiquissimam, et publicam totius Ecclesie istam sententiam.

Sed præterea adducemus testimonia singulorum Patrum Græcorum, et Latinorum ordines temporis. Clemens Alexandrinus lib. IV. Stromatum, non procul a fine: «*Melchi-*

sedech, inquit, rex Salem sacerdos Dei altissimi, qui vinum, et panem sanctificatum dedit nutrimentum in typum Eucharistiæ.» Observa hoc loco, panem non profanum in refectionem ventris, ut adversarii volunt, sed sanctificatum datum esse a Melchisedech. Ad hæc vides panem, et vinum dari a Melchisedech, ut sacerdote Dei altissimi, proinde oblatum antea fuisse Deo, et eo modo sanctificatum. Denique panem, et vinum sacerdotis Melchisedech typum esse Eucharistiæ: ex quo sequitur, sacerdotium Christi ideo vocari secundum ordinem Melchisedech, quia in specie panis, et vini consistit.

S. Cyprianus lib. II. epistol. 3. ad Cæciliam, postquam illa verba Psalmi citaverat: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech,* ita subjungit: «*Qui ordo utique hic est de sacrificio illo veniens, et inde descendens, quod Melchisedech sacerdos Dei summi, fuit, quod panem, et vinum obtulit, quod Abraham benedixit. Nam quis magis sacerdos Dei summi, quam dominus noster Jesus Christus? qui sacrificium Deo Patri obtulit, et obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem et vinum, suum scilicet corpus, et sanguinem?*» Hic perspicue vides, Melchisedech obtulisse Deo panem, et vinum in sacrificium, et propter hujus sacrificii imitationem, sacerdotium Christi, et Christianorum, vocari secundum ordinem Melchisedech. Idem Cyprianus, vel quicumque fuit auctor, in serm. de cœna Domini, non procul ab initio: «*Significata, inquit, olim a tempore Melchisedech prædeunt Sacramenta, et filiis Abrahamæ faciendis opera ejus summus Sacerdos panem profert, et vinum: Hoc est, inquit, corpus meum.*» Et infra idem auctor æternitatem sacerdotii Christi ponit in eo, quod jugiter sacrificium Eucharistiæ offertur: «*Perpetuus, inquit, est hoc sacrificium, et semper permanens holocaustum.*» Et superius dixerat interitum esse religionem, si corpus Domini in Eucharistia manducando consumeretur, quia nulla superesset victima, sine qua religio esse non potest.

Eusebius Caesariensis in V. lib. demonstr. Evangel. cap. 3. «*Et sane, inquit, oraculi exitus admirabilis ei, qui contempletur, quemadmodum Salvator noster Jesus, qui est Christus Dei, ipsius Melchisedech ritu, ea quæ ad sacerdotium in hominibus gerendum spectant, per suos ministros perficit. Nam*

quemadmodum ille, qui sacerdos gentium erat, nusquam videtur sacrificiis corporalibus functus; sed vino solo et pane, dum ipsi Abraham benedixit: ita sane primus ipse Salvator, ac Dominus noster, deinde qui ab eo profecti sunt sacerdotes, in omnibus gentibus spirituale secundum Ecclesiasticas sanctiones sacerdotii munus obeuntes, vino ac pane corporis illius, et salutaris sanguinis mysteria præsentant; quæ sane mysteria Melchisedech tanto ante Spiritu divino cognoverat, et rerum futurarum imaginibus usus fuerat.» Et hic vides Melchisedech in sacrificio solo pane, et vino usum: et tum Christum, tum ejus Ministros toto orbe terrarum in specie panis et vini sacrificium offerre, et hoc modo perpetuari, (ut sic loquar) sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech.

S. Ambrosius lib. V. de Sacrament. cap. I: «*Cognovimus, inquit, Sacramentorum istorum figuram Abrahamæ temporibus præcessisse, quando obtulit sacrificium S. Melchisedech.*» Et infra: «*Diximus quod in altari constituatur calix et panis: in calice mittitur vinum: et quid aliud? aqua. Sed tu mihi dicis: Quomodo ergo Melchisedech panem, et vinum obtulit? quid tibi vult admixtio aquæ?*» Vide similia lib. IV. de Sacrament. cap. 3. et 6. et de initiandis myster. cap. 8. Idem seu quicumque fuit auctor, in cap. V. ad Hebr. exponens illud: *Tu es sacerdos in æternum, etc.*

«*Constat, inquit, pœdum victimas perisse, quæ fuerunt in ordine Aaron: sed manere Melchisedech institutum, quod toto orbe terrarum in Sacramentorum erogatione celebratur.*»

S. Epiphanius hæres. 55. quæ est Melchisedechianorum, docet sacerdotium Aaronicum translatum esse per Christum ad sacerdotium Melchisedech: «*Quod sane, inquit, nunc viget in Ecclesia a Christo et hucusque, dum non amplius semen secundum successionem eligitur, sed forma juxta virtutem quaeritur.*»

S. Hieronymus in epist. ad Marcellam ut migret Bethlehem: «*Recurre, inquit, ad Genesis et Melchisedech regem Salem, hujus principem invenies civitatis, qui jam tunc in typo Christi panem et vinum obtulit, et mysterium Christianum in Salvatoris sanguine et corpore dedicavit.*» Et in epist. ad Evagrium de Melchisedech, scribit ex sententia antiquissimorum Patrum, Irenei, Hippolythi, Eusebii tum Caesariensis, tum

Emisseni, Apollinarij, et Eustachij, ordinem Melchisedech in eo consistere, quod ipse non immolaverit creature victimas, sed pane, et vino simpliciter, proque sacrificio Christi dedicaverit Sacramentum. Idem in questionibus in Genesis, explicans cap. 14.: «*Mysterium, inquit, nostrum in verbo ordinis significatur, nequaquam per Aaron irrationalibus victimis immolandis sed oblatio pane et vino, id est, corpore et sanguine Domini Jesu.*» Idem in commentario Matth. 22. in fine dicit, Melchisedechum pro Abrahamo obtulisse panem et vinum, et cap. 26. dicit Melchisedechum sacerdotem Dei summi panem, et vinum offerendo præfigurasse mysterium Eucharistiæ.

S. Joannes Chrysostomus hom. 33. in Genes.: «*Videns typum, inquit, cogita, oro, et veritatem.*» Et hom. 36. «*Postquam, inquit, et Melchisedech rex Salem panem, et vinum attulit (erat enim sacerdos Dei altissimi), ab illo Abraham accepit oblata.*»

S. Augustinus epist. 95. ad Innocentium Papam, quam scribit nomine suo, et aliorum multorum Episcoporum: «*Melchisedech, inquit, prolato Sacramento mensæ Dominicæ novit æternum ejus sacerdotium figurare.*» Hic apertissimis, et paucissimis verbis Augustinus docet oblationem Melchisedech figuram fuisse Eucharistiæ, et in Eucharistia offerenda consistere æternitatem sacerdotii Christi. Et lib. XVI. de Civitate Dei cap. 22. loquens de oblatione Melchisedech: «*Ibi, inquit, primum apparuit sacrificium, quod nunc a Christianis offertur Deo, toto orbe terrarum etc.*» Et lib. XVII. cap. 17. et lib. XVIII. cap. 35. et in Ps. CIX. clarissime dicit, sacerdotium Christi perpetuum secundum ordinem Melchisedech esse, id quod nunc in Ecclesia viget in oblatione, quæ ad altare fit. Quod idem fusius persequitur in lib. I. contra advers. leg. et prophet. cap. 20 ubi inter alia sic loquitur: «*Ibi, quippe, et hoc dictum est: Jjavit Dominus, et non penitebit eum, tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.*»

Noverunt qui legunt, quid protulerit Melchisedech, quando benedixit Abraham; et jam sunt participes ejus: vident tale sacrificium nunc offerri Deo toto orbe terrarum. Dei autem juratio, incredulorum est inæpato; et quod Deum non penitebit, significatio est, quia hoc sacerdotium non mutabit, mutavit quippe sacerdotium secundum ordinem Aaron. Denique serm. 41. de sanctis, qui est quar-

tus de innocentibus, tractans de reliquiis Martyrum, quæ sud altaribus requiescunt : « Quid reverentius, inquit, quid honorabilius dici potest, quam sub illa ara requiescere, in qua Deo sacrificium celebratur, in qua offeruntur hostiæ, in qua Dominus est sacerdos, sicut scriptum est : Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech ? »

Theodoretus in commentar. Psal. cix. « Invenimus, inquit, Melchisedech sacerdotem, et Regem esse, et offerentem Deo non sacrificia ratione carentia, sed panem et vinum. » Et infra : Sacerdos nunc et Christus non ipse aliquid offerens, sed vocatur caput eorum, qui offerunt, quandoquidem corpus suum Ecclesiam vocat. Et supra jam dixerat Christum exorsum esse sacerdotium secundum ordinem Melchisedech in cœna novissima, quando panem, et vinum consecravit. Vide eundem quest. 63. in Genes.

S. Leo I, serm. 2. de anniversario assumptionis suæ ad Pontificatum : « Tu es, inquit, sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, hoc est, non secundum ordinem Aaron, cuius sacerdotium per propagationem sui seminis currens temporalis ministerii fuit, et cum veteris Testamenti lege cessavit : sed secundum ordinem Melchisedech, in quo æterni Pontificis forma præcessit. Denique cum hujus divini sacerdotii Sacramentum etiam ad humanas pervenit functiones, non per generationum tramitem currit, nec quod caro et sanguis creavit, eligitur, sed cessante privilegio Patrum, et familiarum ordine prætermissis, eos rectores Ecclesia accipit, quos Spiritus sanctus præparavit. »

Eusebius Emissemus, seu quicumque fuit auctor, serm. 5. de Paschate : « Melchisedech, inquit, oblatione panis, et vini hoc (nimirum quod in Eucharistia celebratur) Christi sacrificium figuravit. » Et antea dixerat, perpetuam esse futuram in Ecclesia hanc oblationem.

Arnobius in Psal. cix. « Christus, inquit, per mysterium panis, et vini factus est sacerdos in æternum. »

Eucherius lib. II, cap. 18. in Genes. : « Melchisedech, inquit, sacerdos Dei summi, panem, et vinum in sacrificium offerens. » Et infra : « Sine aliqua sacerdotali genealogia, Christus homo extitit ex hominibus, utpote non ex tribu Levi, sed ex tribu Juda; ex qua tribu nihil de sacerdotali præcepto accepit

utique propter mysterium Sacramenti, quod Christianis celebrare præceptum est, ut non secundum Aaron pecudum victimas, sed oblationem panis et vini, id est, corporis et sanguinis ejus Sacramentum in sacrificium offeramus. »

Primasius in comment. cap. 5. epistol. ad Hebr. : « Quare secundum ordinem Melchisedech, et non secundum ordinem Aaron, dicatur existere sacerdos, diversæ causæ existunt : et prima quidem est, quia Melchisedech secundum legalia mandata non fuit sacerdos, sed secundum cujusdam singularis sacerdotii dignitatem, panem offerens Deo, non brutorum animalium sanguinem : in cuius ordine sacerdotii Christus factus est sacerdos, non temporalis, sed æternus; nec offerens victimas legales, sed instar illius panem et vinum, carnem videlicet, et sanguinem suum. » Et infra : « Unde patet sacrificium pecudum perisse, quod fuit ordinis Aaron et illud manere potius, quod fuit ordinis Melchisedech, quia Christus corroboravit, et Ecclesiam tenere docuit. »

Cassiodorus in Psal. cix. « Quem ordinem, inquit, Melchisedech per Mysticam similitudinem justissimus Rex instituit, quando Domino panis, et vini fructus obtulit. Constat enim pecudum victimas perisse, quæ fuerunt ordinis Aaron, et Melchisedech manere potius institutum, quod toto orbe in Sacramentorum erogatione celebratur. »

Remigius Antisiodorensis, et Euthymius Zigabenus in eundem Psal. cix. non dissimilia scribunt.

Joannes Damascenus lib. IV. de fide cap. 14 : « Mensa illa (Melchisedech) mysticam hanc adumbrabat, quemadmodum et sacerdos ille veri Pontificis Christi figuram, et imaginem præ se ferebat. »

Oecumenius in comment. cap. V. epistol. ad Hebr. : « Melchisedech, inquit, fuit primus, qui hostiam sine sanguine, panem, inquam, et vinum obtulit. » Et infra : « Non ad ipsum, inquit, tantum, quæ a Deo semel facta est, hostiam et oblationem dixit, in æternum : sed ad nostri temporis sacerdotes insipientes, per quos Christus, et sacrificat, et sacrificatur, quique eis in mystico illo convivio, ac cœna sacerdotii hujus tradidit formulam. »

Theophylactus in cap. V. ad Hebr. explicans illud : « Tu es Sacerdos in æternum, etc. : » Apertissime, inquit, de Christo dictum id esse constat. Hic enim et solus Melchisedech, in mortem illius pane et vino sacrifi-

cabat. Et infra : « In æternum dixit, quia quotidie offertur, in perpetuum offertur per Dei ministros oblatio, Christum Dominum, et Pontificem habens, et sacrificium, qui seipsum nostri ob gratiam sanctificat, frangit, et tribuit. »

Anselmus in cap. V. ad Hebr. : « Tu es sacerdos, inquit, id est, sacra dans per te, et per tuos, in æternum, id est, quandiu durabit seculum, quia non transibit sacerdotium Christi, ut aliud succedat, sicut transivil Leviticum. »

Ad hæc testimonia, quæ mirum est si non sufficiant ad novorum istorum hominum audaciam comprimendam, accedant etiam testimonia veterum Hebræorum, quæ recitantur in Beresit Rabba. Nam inter alia habentur hæc verba R. Samuel in cap. XIV. Genes. : « Actus sacerdotii tradidit : erat enim ipse sacrificans panem, et vinum Deo sancto et benedicto. » Ibidem R. Phinees in cap. XXVIII. Num. : « Tempore Messie omnia sacrificia cessabunt, sed sacrificium panis, et vini non cessabit, sic dictum est Genes. XIV. *Et Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum.* Melchisedech enim, id est, Rex Messias excipiet a cessatione sacrificiorum sacrificium panis et vini, sicut dicitur Psal. CX. *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* »

Superest, ut videamus quid adversarii contra nostrum argumentum, et pro sua solutione objiciant. Primo igitur Calvinus lib. IV. Institut. cap. 18. § 2. objicit sic : « Perperam trahunt ad panem et vinum illa verba : Et erat sacerdos Dei altissimi; quæ Paulus ad benedictionem refert. Nam Hebr. VII, colligit ejus præstantiam, quia minor benedicitur a majore. »

Respondeo : Falsum est illa verba : *Et erat sacerdos Dei altissimi*, a Paulo ad benedictionem referri : illa enim verba Paulus ne citat quidem, sed solum breviter, et verbis suis scribit, Melchisedech regem Salem sacerdotem Dei summi occurrisse Abraham revertenti a cæde regum, eique benedixisse; quæ verissima sunt, sed non inde sequitur, illa verba : *Et erat sacerdos Dei altissimi*, in textu Mosis conjungenda esse cum sequentibus : *Et benedixit*; et non potius cum præcedentibus : *Protulit panem et vinum*. Quod autem Apostolus subjicit, minorem a majore benedicti, non probat Melchisedech sacerdotem Dei fuisse, sed sacerdotem Abrahamo majorem, ut nos supra deduximus.

Secundo Calvinus ibidem objicit hoc modo : « Quod si oblatio Melchisedech sacrificii missalis figura esset, an Apostolus, obsecro, qui minima quæque excutit, rem adeo seriam, et gravem fuisse oblitus. »

Respondeo : Causa cur Apostolus non meminerit sacrificii panis et vini, primaria notissima est : quia videlicet id ad propositum ejus non faciebat. Volebat enim Apostolus ex Melchisedech ostendere Christi excellentiam supra Leviticos sacerdotes : Hebræi enim ad quos ipse scribit, valde se efferebant ob sacerdotium Aaronicum. Itaque B. Paulus adducit in medium, quod Melchisedech, secundum cujus ordinem Christus Pontifex erat, benedixit Abraham, et in eo Aaroni, et proinde major fuerit Aaron. Item quod decimas acceperit ab Abraham, et in eo ab Aaron, qui tunc in lumbis Abraham erat, et per hoc major fuerit Aaron; summus enim Pontifex ab inferioribus sacerdotibus decimas accipit.

Denique quod Melchisedech fuerit quodam modo æternus, cum nec ortus, nec interitus ejus in Scripturis describatur : quæ omnia ad excellentiam Christi pertinent, et ideo commemoranda fuerunt. Quod autem obtulerit panem et vinum, non perspicue ad excellentiam facit, neque Melchisedech, neque ipsius Christi, et idcirco non mirum, si fuerit omissum.

Accedit præterea quod Apostolus dedita opera omisit oblationem panis et vini, ne cogeretur explicare mysterium Eucharistiae, quod altius erat, quam ut ab illis capi tunc posset. Sic enim ipse Paulus dicit cap. 5 : *De quo (Melchisedech) grandis nobis sermo, et ininterpretabilis ad dicendum, quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.* Et sane cum Apostolus omnia plane exposuerit, quæ de Melchisedech dicuntur in Genesi, excepta oblatione panis et vini, non videtur posse negari, quin per sermonem ininterpretabilem, cui non erant idonei Hebræi, intelligi debeat mysterium Eucharistiae.

Adde, quod veteres Græci, ut Hieronymus refert in epistola ad Evagrium, dicebant Paulum omisisse quoddam Sacramentum Melchisedech, et hoc vocasse sermonem ininterpretabilem, quia scribebat Judæis infidelibus : constat autem Sacramentum, quod non poterat infidelibus prodi, vix aliud fuisse quam Eucharistiam.

Neque his repugnat quod Chrysostomus,

et Theopylactus in argumento hujus epistolæ voluit; eam scriptam esse Judæis fidelibus. Nam scripta fuit utrisque, vel certe ita scripta fuit fidelibus, ut ab illis communicari deberet etiam cum infidelibus: nam idcirco in magna parte epistolæ multum Apostolus laborat, ut probet Christum esse Filium Dei, et unicum orbis terre doctorem.

Kemnitius loc. citat. pag. 730. postquam ex textu Hebræo perperam efficere conatus est, Melchisedech non obtulisse Deo sacrificium panis et vini, quæ supra refutata sunt; addit, etiamsi constaret Melchisedech obtulisse Deo sacrificium predictum, tamen non posse inde effici, Christum obtulisse simile sacrificium. Id quod probat duplici argumento.

Primum est hujusmodi, quod erit ordine argumentorum tertium: « Ex figuris non sunt fabricanda dogmata, nisi in Scripturis figura clare explicentur. Porro David explicat quidem Melchisedech fuisse Christi figuram, cum dicit Psalm. cx.: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech*; sed non explicat in quo consistat illa similitudo inter Melchisedech, et Christum: Apostolus autem Hebr. v. et vii. explicat in quo consistat, et multa dicit, sed non attingit oblationem panis et vini. Non igitur affirmandum est Melchisedech typum Christi gessisse, cum panem, et vinum in sacrificium obtulit Deo ».

Respondeo: Ex figuris dogmata fabricari possunt, quando ex Scripturis juxta communem Patrum consensum intellectis colligitur explicatio. Non enim necesse est, ut semper Scriptura apertissime loquatur, sed satis est, si ita loquatur, ut communem Patrum interpretationem secuti, sententiam ejus assequamur: alioqui paucissima, ac fere nulla essent dogmata certa in Ecclesia. Jam vero Scriptura in Psal. cx. vel secundum Hebr. cx. testatur Christum esse sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, quod idem sæpius repetit Apostolus ad Hebræos: in quo autem consistat iste ordo Melchisedech, Scriptura aperte non explicat. Paulus enim, ut diximus, non tractat quis fuerit ordo Melchisedech, sed solum ostendit excellentiam Christi supra Aaronem. Sed licet Scriptura non aperte dicat in quo consistat ordo Melchisedech, et figura sacerdotii Christi, tamen ita insinuat et indicat, ut Patres omnes summo consensu in eandem expositionem incidierint, ut supra ostendimus.

Et præterea ratio manifeste docet, eam esse veram expositionem. Nam si Christus esset sacerdos secundum ordinem Melchisedech; ergo debet in sacerdotio convenire cum Melchisedech, hoc est in eo, quod est proprium sacerdotii Melchisedech: nihil autem est proprium illius sacerdotii, nisi forma talis sacrificii. Nam quod Melchisedech benedixit, et quod decimas acceperit, non est proprium illius sacerdotii, sed commune etiam cum sacerdotio Levitico. Quod Melchisedech non fuerit unctus oleo sensibili, nec successerit alteri, nec ei alius successerit, non est proprium Melchisedech sed commune cum Abel, et cum aliis nonnullis. Denique, quod non scribatur, ejus genealogia, et inde sit typus æternitatis sacerdotii, Christi, præterquam quod est quid extrinsecum ad sacerdotium, non est proprium Melchisedech, sed commune cum Job, Elia, et aliis, qui et sacerdotia erant, et non describitur eorum genealogia, ut Epiphanius ostendit hæres. 53. At panem, et vinum offerre est proprium Melchisedech, et ad sacerdotium maxime pertinet, cum sit proprius ejus actus. Nulla igitur dubitatio remanet de explicatione hujus figure; quamquam apud prudentes Christianos etiam sine hac rationatione sufficere debuisset tot Patrum auctoritas, cum nullus contra proferri possit, qui id negat.

Quartum argumentum, quod est secundum Kemnitium, contra hanc ipsam solutionem pugnat. Sic igitur ille loquitur: « Typus sacerdotii Melchisedech consistit in his, quæ non communia habet cum sacerdotio Aaronico, sed in quibus discernuntur Melchisedech et Aaron. Sed sacrificium panis, et vini quotidianum fuit in sacerdotio Aaronico, Exod. xxix. Num. xxviii ».

Respondeo primum; in sacerdotio Aaronico erat quidem sacrificium panis et vini, sed ut pars quadam, et quasi condimentum alterius sacrificii; non autem ut sacrificium principale: nam in iisdem locis Scripturæ jubentur offerri agni, aut vituli, et simul cum eis similia, et libamentum. At Melchisedech, panem, et vinum per se in sacrificium obtulit. Deinde panes, qui offerebantur in sacrificio Aaronico cum animalibus, ut diximus, semper conspergebantur oleo, et ut plurimum inde fiebant lagana. At sacrificium Melchisedech erat simplex panis. Denique posset etiam dici, differentiam inter sacerdotia illa hanc fuisse, quod Aaron offe-

rebat sacrificia omnium generum, id est, tam eruenta quam ineruenta. At Melchisedech utebatur solo ineruento, puro, ac simplici sacrificio, ut ex Hieronymo, Eusebio, et omnibus Patribus supra citatis docuimus.

Sed contra hanc solutionem est quintum argumentum. Nam si Melchisedechi sacerdotium hoc differt ab Aaronico, quod in illo nihil eruenti sacrificabatur: sequitur Christum non posse dici sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, siquidem præcipuum Christi sacrificium eruentum fuit, nimirum sacrificium crucis.

Respondeo: Sacrificium crucis, si per se consideretur, non est secundum ordinem Aaron, nec secundum ordinem Melchisedech. Quod non sit secundum ordinem Aaron, certissimum fidelibus esse debet: nam Christus non erat sacerdos secundum ordinem Aaron, ut Apostolus aperte docet ad Hebræos vii. et patet etiam manifestissime, quia non erat de tribu Levi, sed de tribu Juda. Quomodo ergo sacerdos non secundum ordinem Aaron, sacrificium Aaronicum obtulisset? Deinde sacrificium crucis est sacrificium omnium perfectissimum, et ipso etiam sacrificio Missæ præstantius, quatenus distinguuntur. At quis ferat, ut dicatur sacrificium Aaronicum præstantius omnibus sacrificiis, et ipsa etiam Missa, quæ est secundum ordinem Melchisedech? Præterea Apostolus ad Hebr. vii. disertis verbis docet, sacrificium Aaronicum imperfectum fuisse, nec potuisse consummare sanctificatos. At crucis sacrificium perfectissimum fuit, et consummavit in perpetuum sanctificatos, ut ibidem dicitur: non igitur sacrificium crucis ad ordinem Aaronis pertinere potest. Denique sacrificium Aaronicum duas conditiones necessario requirit: alteram ut sit eruentum, alteram ut sit typicum, seu representativum. Sacrificium autem crucis, etsi eruentum fuit, tamen non fuit typicum; nec enim opus fuit typis, ubi ipsa veritas aderat.

Ex qua ratione colligitur etiam non fuisse sacrificium crucis, si per se consideretur, secundum ordinem Melchisedech. Nam sacrificium Melchisedechi fuit typicum, sed ineruentum: unde conveniebat cum Aaronico, in eo, quod utrumque erat typicum; imo ejusdem rei typus, seu figura, id est, passionis Christi; sed differabant in specie typorum, quod typus Aaronicus erat eruentus, et in forma animalium, Melchisedechi

autem erat ineruentus, et in forma panis. Ex quo sequitur ratione sacrificii crucis Christum non esse sacerdotem, nec secundum ordinem Melchisedech, nec secundum ordinem Aaron, quia non obtulit se in cruce sub forma panis, nec sub forma agni, aut vituli, sed sub ipsa sua humana forma. Ex quo rursum sequitur, Christum non posse dici sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, ut tamen in Scripturis passim dicitur, nisi sacrificium instituerit, vel obtulerit sub forma panis: quemadmodum non potest dici sacerdos secundum ordinem Aaron, quia non instituit sacrificium sui ipsius sub forma vituli, aut agni, aut alicujus alterius typi eruenti secundum ritum Aaronicum. Nam agnum paschalem, ut dicemus, non obtulit secundum ritum Aaronicum; neque ipse instituit, sed potius abrogavit.

Dices: Si Christus obtulit sacrificium eruentum, etiamsi non obtulerit illud juxta ordinem Melchisedech, tamen ipsum obtulisse tale sacrificium impedit, quominus possit Christus appellari sacerdos secundum ordinem Melchisedech, cum proprium sit hujus ordinis non habere sacrificium ullum eruentum.

Respondeo: Christus dicitur sacerdos secundum ordinem Melchisedech, non quomodocumque, sed in æternum, id est, respectu ejus sacrificii, quod in æternum duraturum, id est, perpetuo frequentandum erat, abrogatis sacrificiis legalibus: et quod erat futurum proprium sacrificium Christianæ religionis. Et quia Christus non instituit, neque obtulit sacrificium perpetuo celebrandum, et proprium religionis suæ, nisi ineruentum, ideo vere ac proprie est sacerdos secundum ordinem Melchisedech. Ubi tamen illud est observandum, quod licet Christus non fuerit sacerdos secundum ordinem Melchisedech ratione sacrificii crucis, sed solum ratione sacrificii Eucharisticæ: tamen sacrificium crucis dici potest secundum ordinem Melchisedech ratione ipsius sacerdotii Christi, a quo offerebatur: ipse enim absolute sacerdos erat secundum ordinem Melchisedech. Quare Apostolus ad Hebræos v. etiam in ipsa cruce Christum sacerdotem vocat secundum ordinem Melchisedech.

Sextum argumentum sumit Matthias Illyricus in Apologia Confessionis Antuerpiensis, cap. 25. a dissimilitudine sacrificii Melchisedech, et nostræ Missæ. Melchisedech enim, si quid obtulit, panem et vinum obtu-

lit. At in Eucharistia non manet panis, et vinum, sed sola accidentia, ut Catholici ipsi docent.

Respondeo: Sacrificium Missæ est vere secundum ordinem Melchisedech, tum quia est incruentum; id enim erat proprium sacrificii Melchisedech, tum etiam quia Missa Christum representat in specie panis et vini, ut etiam illum representabat sacrificium Melchisedech, atque ita in simbolo exteriori plane conveniunt. Quod autem substantia interior sit diversa, non refert, quia ut ostendimus supra, significatio, seu representatio in accidentibus, non in substantia est. Adde, quod necessario substantia sacrificii Missæ, debuit esse diversa a sacrificio Melchisedech, cum illud præstantius, ac divinius esse deberit, in quo ipsa veritas cum simbolo, quam illud, in quo solum symbolum continetur.

Septimum argumentum sumunt ex Patribus. Nam Petrus Martyr in cap. v. primæ ad Corinthios, probat Melchisedech non obtulisse Deo panem, et vinum, quia R. Salomon in cap. xiv. Genes. et Ambrosius in libris de Sacramentis, et Augustinus in questionibus veteris, ac novi Testamenti, dicunt a Melchisedech panem et vinum datum esse Abrahamo. In eadem sententiam citat Kemnitius loco citato Josephum, et Chrysostomum.

Sed hæc loca nihil omnino efficiunt. Nam in primis R. Salomon non modo Hebræus est, et nullo modo conferendus cum tot sanctis Patribus, quos citavimus, sed etiam apertissimus hostis Christianæ Religionis. Præterea ipse ibidem indicat, ut etiam Petrus Martyr fatetur, oblationem illam Melchisedech significasse futurum aliquando, ut in Hierusalem offerretur sacrificium panis et vini. At quomodo sacrificium futurum significare poterat oblatio illa, si erat tantum profanum convivium, et non potius convivium sacrum, ex participatione nimirum rei Deo prius oblatæ? Itaque R. Salomon, licet dicat panem, et vinum prolatum a Melchisedech in refectorem Abrahamæ et sociorum fuisse, non tamen negat, imo subindicat prius Deo fuisse oblatum. Quod apertissime docent Rabini antiquiores, ut jam ostendimus.

Sanctus Ambrosius totus est noster, ut supra demonstratum est, et ideo fortasse Petrus Martyr, ut est in huiusmodi rebus cautus, certum librum et caput noluit annotare.

Locus ex Augustino citatus, neque Augustini est, neque pro adversariis facit, sed pro nobis. Auctor enim illarum questionum multos habet errores, qui ab Augustino refelluntur, et in primis in illa ipsa questione 109. quam pro se Martyr adducit, contendit ille auctor Melchisedechum esse Spiritum sanctum, quem errorem ex professo refellit Hieronymus in epistola ad Evagrium de Melchisedech. Quod autem ille auctor, quicumque fuerit, de oblatione Melchisedech scribit, pro nobis facit contra adversarios: dicit enim Melchisedechum obtulisse Abrahamo Eucharistiam corporis, et sanguinis Domini. Ex quo intelligimus, illi auctori non fuisse commune, et profanum convivium, quod exhibuit Melchisedech Abraham, sed sacrum typum Eucharistiæ, quod nunc adversarii pertinaciter negant.

Porro Josephus quem citat Kemnitius, scribit, panem illum datum Abrahamæ, quod non negamus, sed non negat prius Deo fuisse oblatum, quod nos affirmamus.

Denique Chrysostomus noster est, ut supra est demonstratum.

Octavum argumentum oppugnat alteram partem nostre rationis, ductam ab æternitate sacerdotii secundum ordinem Melchisedech. Est autem argumentum tale: Ut Christus si sacerdos in æternum, non necesse habet quotidie per Ministros offerre; non igitur ratio illa conclusit. Antecedens probat Kemnitius in 2. par. Examinis, pag. 742. ubi demonstrat ex Apostolo Hebr. vii. et ix. negative, et affirmative, ut ipse loquitur, quemadmodum sit Christus, aut non sit sacerdos in æternum. Ac primum dicit non esse sacerdotem in æternum, quia sæpius offerat seipsum; id enim expresse Paulus non semel repetit. Deinde addit ob quinque causas dici Christum sacerdotem in æternum. Prima est, quia vivat in æternum. Secunda, quia virtus unicæ oblationis ejus in sempiternum duret, et efficax sit. Tertia, quia semper in celo intercedat pro nobis. Quarta, quia per ipsum ut sacerdotem habeamus accessum ad Patrem. Quinta, quia in perpetuum salvare possit, et salvet qui per ipsum ad Deum accedunt.

Respondeo: Quod attinet ad partem huius argumenti negativam, cum Paulus dicit non fuisse opus, ut Christus sæpius se offerret: apertissime loquitur de cruenta oblatione, quæ sufficientissima, imo infiniti pretii, et valoris fuit: cæteræ oblationes repetebantur, et repetuntur, quia finiti sunt valoris. Quod

autem ad æternum sacerdotium Christi necesse sit, ut sæpius offerat per se, vel per suos ministros, non quidem cruenta, sed aliquo alio modo, idem Paulus docet, Hebr. viii. ut S. Thomas in commentario præclare exponit. Cum enim Apostolus dixisset, Christum esse Pontificem, et ministrum Sanctorum, et tabernaculi, quod fixit Deus, et non homo, id est, esse Pontificem Ecclesiæ, non Synagogæ, subiungit: *Omnis Pontifex ad offerendum munera, et hostias constituitur, unde necesse est et hinc habere aliquid, quod offerat* (1). Ubi vides Paulum per necessariam consequentiam colligere, debere Christum, si vere est Pontifex, habere aliquid quod offerat, et consequenter debere offerre, quia omnis Pontifex constituitur ad offerendum. Quare secundum Pauli sententiam, Christus non est Pontifex in æternum, nisi assidue aliquid offerat, nec satis est, quod semel cruenta obtulerit seipsum. Subiungit postea idem Apostolus, declarans victimam, quam nunc assidue Christus offert, non esse aliquid terrenum, ut oves et hoves, sed aliquid celeste, nimirum sacramentissimam Eucharistiæ: *Si ergo, inquit, esset super terram, nec esset sacerdos, cum essent qui offerrent secundum legem munera; qui exemplari, et umbra describunt celestium* (2). Quorum verborum hæc est sententia: Si hostia immolanda esset super terram, id est, si esset aliquid terrenum, et mortale, ut oves et hoves etc. Christus non esset Sacerdos, quia non esset ulla necessitas novi sacerdotii, cum satis multi sine ipso secundum legem ejusmodi munera terrena assidue offerant. Deinde pergit Paulus, ac ostendit, Christum esse Pontificem melioris Testamenti, quam antiquum fuerit, ex quo sequitur offerri nunc meliores hostias, quam antequæ illæ fuerint.

Atque hinc etiam perspicui poterit, quinque illas causas, quas attulit Kemnitius, non sufficienter ostendere, cur Christus dicatur sacerdos in æternum. Prima illa, quia vivit in æternum, non est sufficiens. Nam requiritur quidem vita æterna in eo, qui debet sacerdotium æternum habere, sed non sufficit: alioquin omnes Levitici sacerdotes post resurrectionem dicerentur sacerdotes in æternum, quia habuerunt sacerdotium, et vivent in æternum. Requiritur igitur, ut vivens fungatur sacerdotio in æternum. Quemadmodum non potest aliquis recte dici fuisse rex per

triginta annos, si nec regnaverit, nec regnare poterit, nisi per unum diem. Id quod maxime locum habet in sententia adversariorum, qui existimant sacerdotium, seu ministerium Ecclesiasticum, esse merum officium. Denique id apertissime B. Paulus requirit, ut ostendimus, cum ait, oportere Christum, si est Pontifex, habere aliquid quod offerat. Paulus autem Hebr. vii. ubi ponit istam causam Kemnitii, cum ait: *Christus autem, eo quod maneat in æternum, perpetuum habet sacerdotium* (1): non probat ideo solum Christum esse æternum sacerdotem, quia manet in æternum: sed probat ex eo, quod manet in æternum, posse illum perpetuo fungi sacerdotio, nec esse opus, ut quis illi succedat; sicut in sacerdotio Levitico opus erat continua successione, quia nullus eorum poterat perpetuo ministrare, cum morte prohiberentur permanere.

Secunda causa, quod virtus oblationis crucis perpetua sit, non etiam est sufficiens. Illa enim ostendit, effectum sacrificii crucis esse perpetuum, et proinde improprie ipsum etiam sacrificium posse dici perpetuum. Proprie tamen non dicitur sacrificium æternum, quod semel factum est, nec dicitur æternum sacerdotium, cum non jugiter sacrificetur: alioqui sacerdotium, et sacrificium Noe, æterna dici possent, quia (ut colligitur ex cap. viii. Genes.) effectus sacrificii oblatis Noe post diluvium, semper manet, et manebit: impetravit enim, nec iterum diluvium aquæ rediret super terram. Pari ratione Christi nativitas ex matre, passio, et mors, dici possent æterna, et Christus dici posset semper nasci, pati, et mori, quia effectus horum omnium semper manet.

Tertia ratio, quod Christus in celo semper intercedat pro nobis, aut non probat illum esse sacerdotem, aut probat illum nunc per ministros offerre. Nam si volunt adversarii Christum intercedere per solam orationem, non habent inde illum esse proprie sacerdotem. Nam quilibet homo, quantumvis laicus, potest pro alio per orationem intercedere. Si vero contendant illum intercedere ut sacerdotem, id est, mediante oblatione victimæ: tum necesse est Christum semper offerre; et proinde Eucharistiam esse sacrificium, quod a Christo per ministerium humanum Deo jugiter offeratur.

Dicent, Christum offerre seipsum in celo,

(1) Rom. VIII, 3. — (2) Id. 4 et 5.

dum passioem suam assidue Patri representat, et per eam nos reconciliat. Hoc enim videtur sentire Calvinus lib. iv. Institut. cap. 18. §. 2. ubi dicit, non esse amplius in terris ullum sacerdotium, cum sit translatum in cœlum, Christo ibi in æternum sacerdote existente.

Respondeo : Aut volunt oblationem que fit in cœlo, esse verum ac proprie dictum sacrificium ; aut solum improprie, et figurate. Si primum, plurima sequentur contra adversarios, et aliqua eorum etiam contra veritatem. Primo, religionem, ac legem Christianam non esse amplius in terris, sed translatum esse in cœlum : nam translato sacerdotio, necesse est ut etiam legis translatio fiat, Hebr. vii. Secundo, in cœlo non esse nudam veritatem, sed umbras etiam, et figuras, ac ceremonias : nam omnia sacrificia proprie dicta, debent esse representativa sacrificii crucis, et cœremonia quedam religionis. Tertio, oportebit adversarios concedere, repeti sæpius oblationem Christi, quod illi nullo modo concedere volunt. Si secundum, tum necesse erit confiteri Christi verum sacrificium in terris offerri, quod nos contendimus, aut certe Christum non esse vere, ac proprie sacerdotem, quod est absurdissimum, et contra manifestas Scripturas. Id autem sequi perspicuum est, quia non potest esse vere, ac proprie sacerdos, qui sacrificium verum, ac proprium offerre non potest.

Quarta Kennitii ratio similis est superiori : perinde enim est Christum sacerdotem pro nobis intercedere, que erat tertia ratio ; et nos per sacerdotem Christum aditum habere ad Patrem, que erat quarta.

Quinta ratio, quod salvare in perpetuum possit, probat eum Salvatorem esse, non autem sacerdotem. Neque hæc ratio dissimilis est secunde ac tertie ; proinde eodem modo refellitur. Quare non probavit Kennitius Christum dici posse æternum Sacerdotem sine oblatione victimæ per Ecclesie Ministros. Est autem hoc loco addendum, nos minime negare, quin Sacerdotium Christi absolute sit futurum æternum ratione effectus, quatenus virtus oblationis ejus consummat in æternum sacrificatos, ut ex Apostolo docet S. Thomas par. 3. quest. xxxi art. 5. Et quia Christus in quo semper residet summa sacerdotalis dignitas, vere manet in

(1) I Cor. V, 7 et 8.

æternum, et semper Deo sacrificium laudis, et gratiarum actionis immolat : tamen ratione officii sacerdotalis proprie dicti, et juxta vaticinium Psalm. cix. Sacerdotium Christi dici existimamus æternum, non quia duraturum sit infinito tempore, sed quia nullum ei sacerdotium unquam succedet. Neque enim David solum ait, Tu es sacerdos in æternum, sed addit, secundum ordinem Melchisedech, id est, ut ex Patribus demonstravimus, Tu es Sacerdos in æternum offerrens per ministros tuos in Ecclesia tua sacrificium corporis, et sanguinis tui in specie panis et vini. Sacrificium autem in specie panis et vini non durabit infinito tempore, et tamen durabit in æternum, quia semper durabit, quamdiu sacrificium proprie dictum necessarium erit, id est, usque ad mundi consummationem. Juravit enim Dominus, et non pœnitēbit eum, hoc est, non mutabit unquam hoc sacerdotium cum alio sacerdotio, sicut mutavit sacerdotium secundum ordinem Aaron cum sacerdotio secundum ordinem Melchisedech.

CAPUT VII

Probatnr sacrificium Missæ ex figura agni paschalis.

Alterum testimonium pro sacrificio Missæ sumitur ex lib. Exod. cap. xii et similibus locis, ubi agitur de agno paschali. Est autem hoc argumentum : Celebratio agni paschalis figura erat expressa celebrationis Eucharistiæ. Sed illa immolatio quedam erat victimæ Deo oblata : ergo celebratio Eucharistiæ immolatio victimæ Deo oblata esse debet, ut figura figurato respondeat. Quia vero aliqui, ut Kennitius, negant propositionem, aliqui assumptionem : utraque probanda erit, ac deinde argumenta Kennitii diluenda, quibus hanc rationem infirmare conatur.

Quod igitur celebratio agni paschalis fuerit figura celebrationis Eucharistiæ, probatur primo ex Scripturis, I Corinth. v. *Etiam Pascha nostram immolatum est Christus : itaque epulemur in azymis sinceritatis, et veritatis* (1). Ex hoc loco certo constituere

possumus, Agnum Paschalem, qui et Pascha dicitur in Evangelio, figuram immolationis Christi fuisse : quando autem fuerit impleta, non ita certo ex hoc solo loco constitui potest.

Dicent enim adversarii, Apostolum loqui de immolatione in cruce facta, et de manducatione spiritali, que fit per fidem. Sed nos ex Evangelio probabimus figuram illam proprie impletam fuisse in institutione, et celebratione Eucharistiæ. Nam in primis ex Evangelio constat, Apostolos ante Christi passionem manducasse carnem Christi in novissima cœna, et proinde manducasse verum Agnum Paschalem, ad ejus epulas nos hortatur Apostolus, cum ait : *Itaque epulemur in azymis sinceritatis, et veritatis*. Sed epulum sequitur immolationem : prius enim agnus immolatur, postea comeditur, non e contrario, prius comeditur, et postea immolatur. Debit ergo præcedere immolatio Christi illam manducationem cœnæ, quam fecerunt Apostoli ante passionem Domini ; non ergo passio est immolatio de qua loquitur Paulus, sed etiam consecratio, et oblatio Eucharistiæ est immolatio per Agni Paschalis immolationem figurata.

Præterea, ut ex eodem Evangelio constat, Dominus post cœremoniam Agni Paschalis continuo subjunxit celebrationem Eucharistiæ ; neque distulit in aliud tempus, aut locum, ut aperte ostenderet se nova ista cœremonia finem imponere cœremonia veteri.

Deinde, si consideremus circumstantias utriusque celebrationis, videbimus nullam figuram a Christo manifestius impletam, quam istam. Agnus Paschalis 14 die primi mensis ad vesperam immolari debuit, Exod. xii, et fuit hæc circumstantia summe necessaria, ut ex multis locis Scripturæ probari possit : Eucharistiam Christus instituit hoc ipso tempore, ut notum est. Secundo, agnus immolabatur in memoriam transitus Domini, et liberationis populi de Ægypto : et Eucharistia celebratur in memoriam transitus Domini per passionem ex hoc mundo ad Patrem, et nostræ liberationis de potestate Satanae, que per ipsam Christi mortem facta est. Tertio, agnus immolabatur, ut manducaretur, et esset quasi vaticum peregrinorum : nam ideo manducabatur a Judæis, habitum peregrinorum præ se fe-

rentibus cum baculis, et calcæis etc. Et Eucharistia quid est aliud, nisi relectio, et vaticum peregrinantium ad veram ac celestem patriam ? Quarto, agnus non poterat manducari, nisi a circumcisiois et mundis, et in Hierusalem ; ita Eucharistia non potest sumi, nisi a baptizatis et mundis, et intra Ecclesiam Catholicam existentibus.

Ad hæc, si non implevit Christus eam figuram in institutione Eucharistiæ, dicant adversarii, quando eam impleverit : nam cum, testo Paulo, figura fuerit, debuit necessario impleri.

Dicent fortasse impletam eam figuram a Christo, vel quando ipse manducavit Agnum Paschalem, vel certe quando fuit crucifixus : nec enim aliud occurrit, quod verisimiliter dici possit.

At illud primum, nulla ratione defenditur. Cum enim Dominus Agnum Paschalem manducavit, legem observavit, quod semper faciebat dum in terris viveret, non figuram implevit. Siquidem implere figuram, non est illud ipsum, quod lex præscribit agere, sed aliud aliud ei substituere excellentius, ad quod significandam figura illa præcessorit ; quemadmodum figuram circumcissionis non implevit cum circumcisionem accepit, sed eum Baptismum ei substituit. Unde a Paulo Coloss. ii. Baptismus vocatur Circumcisio Christi non manufacta.

Illud autem alterum de passione Domini, est quidem aliquid, sed non ejusmodi, ut sufficiat. Nam immolatio Agni Paschalis potest quidem dici figura passionis Christi. Nam si agnus ille figura est Eucharistiæ, et Eucharistia est representatio passionis, quis neget etiam agnum illum, fuisse figuram, et representationem passionis ? Quare Joan. xix. videmus Evangelistam reddere causam, cur non fuerint Christi erura in passione contracta, quia scriptum est de Agno Paschali : *Os non comminuetis ex eo* (1) ; tamen magnis immediate, et principaliter cœremonia Agni Paschalis figura fuit Eucharistiæ, quam passionis, ut patet ex circumstantiis paulo ante explicatis. Passio enim non incidit in diem 14, nec in vesperam, sed in meridiem diei 15. Neque fuit Christus crucifixus in memoriam transitus alienius, aut liberationis. Neque crucifigebatur ut manducaretur, nec fuit ullus tunc, qui eum sic immolatum manducaverit. Neque in domo,

(1) Exod. XII, 46 ; Num. IX, 12 ; Joan. XIX, 36. Tom. IV.